

Säälikää Eläimiänne.

G. Alfner.

Hämeenlinnassa,
Hämeen Sanomain Osakeyhtiön kirjapainossa
1895.

Gääsikää eläimiänne!

(G. Ullner).

Ihminen on luotu vapautta varten. Vapauden tunne on hänen rinnassaan sanomattoman suuri. Mutta siitä huolimatta ei ihminen muista lähestään aina kohdella kanssaihmisiään ja eläimiä sillä tavalla kuin vapauteen pyrkivän olennon tulisi.

Kuinka kohtelemmekaan esim. uskollista ystäväämme hevosta, joka vetää kuormamme, kyntää peltomme, tuo hirret ja polttopuut metsästä, palvelee meitä uskollisesti myötä ja vastoinkäymisessä ja vihdoin tekee meille viimeisen palveluksen, wieden meidät kerran viimeiseen leposijaan.

Olemmeko tosiaankin aina sitä kohtaan niin kiitollisia kuin meidän pitäisi, ja muistammeko niitä suuria etuja, joita se meille tuottaa? Luultavasti meidän, hyvät lukijat, tähtää vastata kieltävästi tähän kysymykseen.

Usian näin ollen, on meidän saatava parannus aikaan ja osoittaa kiitollisuuttamme uskollista

palvelijaamme, hevosta kohtaan siten, että pitelemme sitä hyvin, emme rasita sitä ylen määrin emmekä tee sen elämää ihmisen palveluksessa sietämättömäksi.

Monta tarpeetonta kipua ja waiwaa saa työ- ja ajohewonen kokea. Esim. puutteelliset wäljaat, jotka eivät sovellu, taikka pannaan wäärin sen ylle, jäähylmät kuolaimet talvipakkasessa y. m. s., jotka käduttawat tätä jaloa eläintä ja saawat aikaan sen ennenaikaisen riutumisen. Pidellää hevosta huolellisesti, niin sen palvelusaika kestää paljon kauvemman. Päinvastaisessa tapauksessa ette ymmärrä omaa etuanne. Oma etunne waatii teitä pitelemään sitä niin, että sen terveys ja työkyky säilyy mahdollisimman kauvan. Maanviljelijän esim. on pantawa juuri paino sille asialle, että hänelle hewonen huonosti hoidettuna tuottaa wain 14—16 vuotta hyötyä, hyvin hoidettuna taas kauvan yli 20 vuoden.

On olemassa paljon epäkohtia, hewosen hoitannossa, josta muutamia tässä mainittakoon.

Ensimmäinen ohje, jos mieli hewosen halulla täyttää päivän tehtävät, on se, että hewonen on saanut yössä tyllin rawintoa, tarpeeksi lepoa, ja aamulla hyvinä ajoin, ennenkuin se wiedään ajoon, hyvin tullut puhdistetuksi. Miten hywälle maistuukaan meistä ruoka, kun päivän työstä päästyä, saamme

pefeytyä puhtaaffi ja lepuuttaa wäsyneitä jäseniämme puhlaassa tilawassa huoneessa! Saako herwon tehdä samoin? Puhdistettakoon se huolellisesti, kun se on riisuttu waljaista? Onko sillä p u h d a s pilttuu ja seimessä kelmollisia heiniä sekä hyvä alusta? Ei lähestään aina. Usein riipaistaan waljaat hätätää pois, eikä puhdistaminen tule kysymykseenkään, kunhan wain ajaja itse pääsee ruokailemaan ja lepäämään.

Rasittunut eläin wiedään pölyiseen, ummehtuneeseen talliin. Ravintoa siellä jaattaa kyllä olla tarpeeksi, mutta edellisten päivän jäänköksi ei aina ole poistettu. Muutoin hyvä ruoka-aine taikka filppu eli muu aine on usein likaista, pahaa, happamen hajuisia ja siten herwoselle epäterweellistä.

Nälkäinen, wäsynyt eläin wiihdyt huonosti moisesä ympäristössä. Pakosta se tosin syö, mutto ilman warfinaista ruokahalua. Tyydytettyään ensi nälkänsä, se paneikse epätasaiselle, kostealle alajelleen, mutta useinkaan ei saa siinä kairwattua lepoa. Seurauskjena siitä on, että herwonen on alakuloinen, wäsynyt ja haluton. Harwoin sen osaffi tulee wäheemmän aamuin kuin illoinkaan kunnollista pyyhkimistä. Länget lyfätään päälle waan, waikka ne olisiwatkin yhdessä tai toisessa suhteessa puutteelliset, (epätasaiset, likaiset, hikiset ja täynnä karvoja) ja sitten työhön waan. Ettenkin työhewonen olisi pidettävä puhtaana.

Usein jäävät noudattamatta vanhat säännöt, sellaiset kuin, että: ajettava hiljaa mätelöissä, ei jätettävä hevosta talvisaikana ilman peitettä, ei antaa sen juoda kuumana jääkylmää vettä j. n. e. Kuinka sitten voimmekaan odottaa, että siten pidetty hevonen voisi pysyä hyvässä voimissa ajan pitkään. Se kärsii ja tekee työnsä haluttomana sekä kuluu ennen aikaan.

Hyvin hoidettu hevonen sitä vastoin pysyy hyvässä kunnoissa, tekee tehtävänsä verrattain helposti ja palvelee ihmistä monta vuotta laumemmin kuin huonosti hoidettu.

Waikka tässä onkin niin paljon puhuttu hevosesta, ei pidä unhottaa, että meillä on welvollisuuksia kaikilla eläimillä kohtaan, joita me kohtamme. Meidän kaikkein, miesten ja naisten, nuorten ja vanhain, täysikasvuisten ja lasten tulee muistaa, että meidän welvollisuutemme on kohdella huolella rakkaudella ja kärsivällisyydellä huostaamme uskottuja eläimiä. Viisas kuningas Salomo sanoi aikanaan, että eläimet esimerkiksi voivat opettaa ihmisiä tähtämään welvollisuutensa.

* * *

Maamme on pieni moneen muuhun maahan verrattuna, mutta sillä on monta etua ja on paljon, mistä meidän on oltava kiitollisia. Paljon on

meillä myöskin taistelemista, monta waifeutta woi-
tettawaa, mutta me olemme sitkeää ja itsepäistä kan-
saa, joka pysyy siinä, mistä se kerran on alottanut.
Muukalainen, joka matkustaa halki Suomen, sanoo
usein: Maa on kaunis ja wiifasta on kansa, mutta
ikäwää oli nähdä miten usein miehet olivat juowuk-
sisjaan ja ruoskiwat hevosiiaan.

Suopuneet miehet piekšiwät hevosiiaan. Wii-
wähdetäänpä hetkinen tämän lauseen kohdalla. Siinä
pistää väikeästi silmiimme kaksii häpeäpilkkua, josta
meidän täytyy puhdistaa kansamme maine.

Suoppous ja eläinrääkkäys! kas siinä kaksii wi-
kaa, jotka usein seuraawat toisiaan ja edellinen alin-
omaan antaa aiheita jälkimmäiseen.

Sa kuka sitten saa enin kärsiä juoppouden tur-
miota tuottamista seuraufista? Ujajato, joka on
juonut liifaa, niin että hänen päänsä on sekasin? Ei
waan se on juuri tuo hevospari, jota iskuilla ja
hyönneillä pakotetaan juoksemaan hurjaa wauhtia, niin
että se kompastuu, taittaa jalkansa tai saa muita
wammoja, joista saa kärsiä koko ikänsä wain sen ta-
kia, että ajaja on juonut itsensä humalaan. Tawal-
lisesti juomarin raitis ja uskollinen palvelija, he-
wonen, saa wiattomasti kärsiä ijäntänsä takia.

Toiwokaamme, että nousewa siwistys ja ihmi-
syhden tunne kohta wapauttaisi Suomen molemmista
mainituista wioista, juoppoudesta ja eläinrääkkäyk-
sestä.

jestä. Voimmehan varsin helposti jättää ne. Me ovat, kuten huonot intohinot, kahleita, jotka sitovat meidät maahan kiini. Ja meidän pyrimme korkeammalle valoa kohti. Me haluamme päästä vapaitsi kaikista siteistä, jotka estävät henkistä kehitystämme.

Eläinten hyväksi työskenteleminen on työtä oman henkemme kehitykseksi ja jalostuttamiseksi, valon edistymiseksi, hyvän ja oikean lopulliseksi voitoksi maailmassa. Ja me kaikkihan voimme ja tahdomme olla osallisia tässä suuressa, kauniissa työssä. Koettakaamme siis kaikki, kufin voimaimme mukaan waituttaa laupeutta, rakkautta ja rauhaa kaikille luoduille olennoille maailmassa.

